

Posudek vedoucí disertační práce

Název disertační práce: **Lidská práva osob se zdravotním postižením**

Autorka: **Mgr. Laura Otýpková**

Vedoucí disertační práce: doc. JUDr. Helena Hofmannová, Ph.D.

Disertační práci Mgr. Laury Otýpkové považuji za vynikající, a to jak z hlediska výběru tématu, jeho zpracování tak i po formální stránce.

Na prvním místě bych však vyzdvihla vyčerpávající zpracování tématu autorkou, v němž se pojí zaujetí pro věc a poctivost jejího přístupu s rozsáhlými znalostmi tématu.

Z hlediska historického vývoje hodnotím pozitivně širší pohled autorky zahrnující např. i vývoj judikatury Nejvyššího soudu USA. Aktuální je však především rozlišení tzv. lékařského pojetí a pojetí sociálního či lidskoprávního kladoucího důraz nikoliv na diagnostické otázky, ale na možnosti zapojení osob se zdravotním postižením do života.

Těžiště práce však spočívá především v komplexní analýze vývoje právní úpravy osob se zdravotním postižením vrcholící přijetím Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením vycházející z lidské důstojnosti osob se zdravotním postižením a jejich pojetí jako subjektů práv, a nikoli pouze jeho objektů. Je třeba ocenit podrobnou interpretaci této Úmluvy ve vztahu k našemu ústavnímu a právnímu řádu se zahrnutím nejenom judikatury, ale také např. činnosti VOP. Za výjimečnou považuji také část věnovanou vztahu evropského práva a Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením.

Pokud hovořím jako o těžišti práci o analýze právní úpravy, pak druhým – stejně významným těžištěm – je kritická úvaha o možnostech aplikace mezinárodních závazků do našeho právního řádu a jejich přijetí či naopak odmítnutí v praxi. Tato problematika včetně kritického rozboru judikatury nebyla doposud v naší literatuře takto komplexně zpracována.

Také po formální stránce je práce na výborné úrovni, autorka přehledně zpracovává jak odbornou literaturu, tak právní prameny a judikaturu. Ke stylistické i gramatické úrovni práce nemám připomínek. Práce splňuje jak požadavek odbornosti, tak srozumitelnosti a čtivosti. Autorka široce využila také cizojazyčné zdroje a použité zdroje jsou korektním způsobem citovány (práce obsahuje více než 1000 poznámek pod čarou).

Práce je svým rozsahem a hloubkou zpracování tématu jedinečným a ojedinělým zpracováním opomíjeného tématu, který však pro ty, jichž se bezprostředně týká, představuje zcela esenciální otázky. Systematická práce, jakou předkládá autorka, představuje první práci v české ústavněprávní literatuře na toto téma. Práce by zasloužila další publikaci, aby bylo možné širší seznámení se s analýzou postavení osob se zdravotním postižením. Bylo by tak alespoň částečně naplněno přání autorky o zvyšování povědomí veřejnosti o lidských právech, a to nejenom osob se zdravotním postižením.

Jak vyplývá z uvedeného, práci považuji za vynikající a velmi ráda ji doporučuji k ústní obhajobě.

Otázkou k diskusi by mohlo být to, co autorka ve své práci naznačuje: Práva osob se zdravotním postižením patří mezi tzv. nová práva (resp. v jejich sociálním pojetí). Na straně jedné se liší od ostatních „nových“ práv (jako např. postavení LGBT osob či změna pohlaví) tím, že nebudí takové kontroverze, ale ani zájem většinové společnosti. Na straně druhé lze na problémech s jejich realizací (např. na postoji k inkluzi) spatřovat obdobnou rovinu odmítání „nového“ či „jiného“. Jde také o to, že zatímco v případě prosazování některých nových práv se poukazuje na ohrožení tradičních hodnot (většinové společnosti), v případě práv osob se zdravotním postižením tento argument lze stěží brát jako přesvědčivý. V čem tedy spočívá zdráhavost při aplikaci sociálního a lidskoprávního modelu postavení osob se zdravotním postižením do právní praxe? Zajímá mne názor autorky, zda skutečně považuje za možné překlenout tento konzervativismus projevující se i v právní oblasti např. větší informovaností, a případně, jak tuto informovanost účinně zajistit.

V Praze dne 10. 8. 2020

Doc. JUDr. Helena Hofmannová, Ph.D.